

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 128732

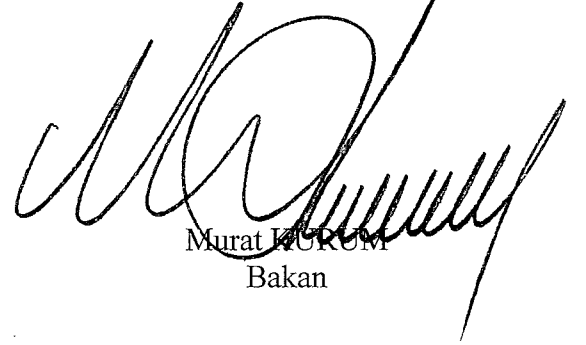
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Haziran 2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat İBRİHİM
Bakan

EK:

-Liste (1 Adet- 9 Sayfa)

-Cevap Yazısı (72 Adet, 161 Sayfa)

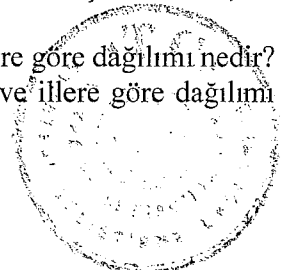

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN CENGİZ GÖKÇEL'İN
TBMM 7/25828 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVABI**

SORULAR:

Küresel iklim değişikliği ve çevrenin korunması son yıllarda kamuoyunun en duyarlı olduğu konulardan biridir. Son yıllarda görülen düzensiz iklim olayları, ülkemizin de küresel iklim değişikliği ve çevre felaketlerinden önemli ölçüde etkilendiğini göstermektedir. Çevreyi olumsuz etkileyen ürünlerin başında plastik ve naylon gelmektedir. Doğada çözünmesi yüz yılları bulan plastik denizlerimizi ve topraklarımızı kirletmekle kalmamakta, halk sağlığı açısından da tehdit oluşturmaktadır. Denizlerimizden çıkarılan her iki balıktan birinde plastik kalıntısı bulunması, bunun en net göstergesidir. Devletler, plastik sorununa çözüm bulabilmek için çeşitli tedbirler almakta, plastik çöplerin ithalatına sınırlama getirmektedir. Ancak son dönemde giderek artan bir biçimde basında yer bulan haberlerden biri de ülkemizin ithal ettiği çöplerdir. Türkiye'de plastik poşet kullanımının % 77 azaldığı bir dönemde doğru atık yönetimi yerine 526 bin ton plastik çöp ithal edilerek ülkemizin dünyanın en büyük çöp ithalatçılarından biri haline getirilmesi, izaha muhtaçtır. İthal edilen çöplerin bir kısmının ekonomik değeri olan geri dönüştürülebilir atıklar olmasının yanında bir kısmının da ithalatı yasak olan bertaraf, depolama ve/veya yakma amaçlı atık olduğu iddia edilmektedir. Bunların sonuncusu Mersin ve İskenderun Limanlarına İtalya'dan 3 bin tonu aşkın çöp geldiği iddiasıdır. Mersin kamuoyunda tartışıldığı şekliyle, Mersin ve İskenderun limanlarına (19.12.04) kodlu lastik ve plastik çöpler 45 gün süresince parça parça getirilmiştir. İtalyan KRC Atık Yönetimi adına gemilerle gelen atıkların geri dönüştürülebilir olmayan; kuş ölüleri, ped, çocuk bezleri gibi atıkları içerdiği iddia edilmektedir. Bu bağlamda;

- 1) Yıllara göre ayrı ayrı belirtmek üzere son 10 yılda Mersin Limanından kaç ton atık ülkemize sokulmuştur?
- 2) İtalyan KRC Atık Yönetimi adına gemilerle gelen atıkların geri dönüştürülebilir olmayan kuş ölüleri, ped, çocuk bezi gibi atıkları içerdiği iddiasına yönelik herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa akıbeti nedir?
- 3) Daha önce basma yansıdığı gibi, atık denetim uygulaması konteynerin kapağının açılıp kapatılması şeklinde mi devam etmektedir?
- 4) İthal edilen atıkların denetlenmesi konusunda uygulanan işlemler nelerdir? Bu işlemler sonucunda geri dönüştürülebilir olmayan atıklar tespit edilmiş midir? Bunlara yönelik ne gibi işlemler yapılmıştır?
- 5) Yıllara göre ayrı ayrı belirtmek üzere son 10 yılda kaç ton atık ithal edilmiştir?
- 6) Bu atıkların ne kadarı bertaraf, depolama ve/veya yakılma işlemlerine maruz kalmıştır?
- 7) Yıllara göre ayrı ayrı belirtmek üzere, son 10 yılda hangi ülkelerden ne miktarda plastik atık ithal edilmiştir?
- 8) Geri dönüştürülen ithal atıklar ne miktarda, hangi tesiste geri dönüştürülmüştür?
- 9) İthal edilen atıklar, gümrük kapıları ve miktarları ayrı ayrı belirtmek üzere ülkemize hangi gümrük kapılarından sokulmuştur?
- 10) Türkiye'de yıllık plastik tüketimi ne kadardır? Son 10 yılda nasıl bir değişim yaşanmıştır?
- 11) Plastik ihtiyacımızın ne kadarı ithal çöplerden karşılanmaktadır?
- 12) Türkiye içinde üretilen plastik çöp miktarı ne kadardır? Bunun ne kadarı geri dönüşümle yeniden kullanılabilir mi?
- 13) Atık ithalatı konusunda lisanslı firma sayısı kaçtır? Bunların illere dağılımı nedir?
- 14) Atık ithalatı gerçekleştiren lisanssız firmalar hangileridir? Bu firmalar son on yılda kaç ton çöp ithal etmişlerdir?
- 15) Plastik çöp ithalatı yerine geri dönüşüm eğitimleri ve seferberliği ile plastik çöplerin henüz hane içindeyken ayrıştırılması ile ithalatın önüne geçmeye yönelik bir çalışmanız mevcut mudur?
- 16) Türkiye'de üretilen evsel atık miktarı ne kadardır? Bu atıkların ne kadarı geri dönüştürülmekte, ne kadarı vahşi ne kadarı düzenli depolamaya konu olmaktadır?
- 17) Ülkemizde kaç vahşi döküm sahası bulunmaktadır? Bunların kapasiteleri ve illere göre dağılımı nedir?
- 18) Ülkemizde kaç düzenli depolama alanı bulunmaktadır? Bunların kapasiteleri ve illere göre dağılımı nedir?

CEVAPLAR:

1- Envanter tutulmaya başlanan 2015 yılından itibaren, Mersin İlinden 419.147 ton atık gelmiştir.

2- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzden alınan bilgiye göre; KRC Atık Yönetimi firmasının sadece Atık Taşıma Lisansının mevcut olduğu, yapılan incelemede ise KRC atık yönetimi tarafından 191204 kodlu 259.180 kg atığın Lalegöl Atık Ara Depolama, Madencilik, Enerji Üretimi, Geri Kazanım, Lojistik Sanayi ve Ticaret Limitet Şirketi isimli firmaya fatura edildiği, LALEGÖL Ltd. Şti isimli firmanın da 03.12.2019 tarihinde uygunluk yazısı müracaatında bulunduğu, atığın İtalya'dan geldiği ve yapılan fiziki inceleme neticesinde; söz konusu başvurunun "birden fazla GTİP numarası içermesi (tekstil, sünger, plastik vs.) sebebiyle" reddedildiği belirtilmiştir.

3- "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği" kapsamında yer alan tehlikesiz atıkların ithalinde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizce, gümrük aşamasında fiziki denetimler yapılarak, tehlikesiz atıkların ithalatının Bakanlığımız izin ve denetiminde kontrollü olarak yapılması sağlanmaktadır.

5- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliğinin EK-1'inde yer alan tehlikesiz atıklar, ülkemizdeki lisanslı geri kazanım tesislerinin talepleri doğrultusunda geri kazanım amacıyla ithal edilmektedir. Bu kapsamda ithal edilen miktarlarda ve ithal edilen ülkelerde, zaman zaman değişiklik görülebilmektedir

4,6,7- Atıkların ithalata uygunluğu, başvuru belgeleri ve fiziki kontrol sonuçlarına göre değerlendirilmektedir. Bu aşamada atıkların ithalatı yasak olan atık listesinde yer alıp almadığı, başka atık ya da malzemeler ile karışıp karışmadığı kontrol edilmektedir. Gerek görülmesi halinde atığın tehlikeli madde ile kontamine olup, olmadığına dair elementel analizi yapılmaktadır. Standartlara aykırı olduğu tespit edilen atıklara ise uygunluk yazısı verilmemektedir. Tehlikesiz atıklar yalnızca lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından geri kazanım amaçlı getirilmekte olup, geri kazanımı mümkün olmayan atıklar ile bertaraf amaçlı atık ithalatı yasaktır. Ayrıca, fiziki denetim sonucu uygun bulunmayan atıkların menşe ülkesine iadesi sağlanmaktadır.

8- Atık ithalatı lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından geri kazanım amaçlı, tesis kapasitelerinin ihtiyacı doğrultusunda yapılmaktadır.

9- Atık ithalatı Ticaret Bakanlığının 104 Seri no.lu Gümrükler Genel Tebliğinde belirtilen, radyasyon panellerinin olduğu sınır gümrük kapılarından yapılabilmektedir.

13-Atık ithalatı yalnızca lisanslı geri kazanım tesislerince yapılabilmektedir. Ayrıca, 2020 yılı itibariyle atık ithalatı yapacak firmalara atık ithalatçısı kayıt belgesi alma zorunluluğu ve kota getirilmiştir.

14- Atık ithalatı geri kazanım lisansına ve atık ithalatçısı kayıt belgesine sahip, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizden atık ithalatı uygunluk yazısı alan tesislerce yapılabilmektedir.

15- 2020 yılı itibariyle atık ithalatına getirilen kota ile yurtiçi toplama miktarının artacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, Çevre yönetimi konusunda ülkemizde birçok adımlar atılmakta ve atılmaya devam edilmektedir. Bu çalışmalardan biriside sıfır atık yaklaşımının ülkemizde hayata geçirilmesidir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının vizyon projesi 2017 yılında başlatılmış olup, bu projenin bütün Türkiye'de uygulanmasına ilişkin yola çıkılmıştır. Söz konusu projeye 11 inci kalkınma planında yer verilerek ülke politikası haline gelmiştir.

Sıfır Atık projesinin; çevresel, ekonomik sosyal açıdan önemli etkileri olacaktır. 2023 yılına kadar okulları, kurum/kuruluşları, terminalleri, hastaneleri de kapsayan bütün hedef kitlelerde uygulamaya geçilmesi hedeflenmektedir. Uygulamanın hayata geçirilmesiyle birlikte yıllık 20 milyar TL lik bir ekonomik kazanç hedeflenmektedir. Ayrıca, toplanan atıkların işlenmesi, geri kazanılması sonucu sanayimizde ve hizmet alanlarında gerçekleşecek yatırımlarla ciddi anlamda istihdam oluşması ve 2023 yılına kadar bu alanda 100.000 kişiye doğrudan istihdam sağlanacağını öngörülmektedir. Sıfır atık projesi ile; Kâğıt, cam, plastik, metal gibi değerlendirilebilir atıklar kaynağında ayrı toplanacak ve geri kazanılacaktır.

Böylece, hem çevre kirliliği önlenecek hem de doğal kaynaklarımız korunacak; ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır. Organik atıklar ayrı biriktirilecek, toprak iyileştirici olan kompost üretiminde kullanılacaktır. Bu şekilde elde edilen kompost, toprağı canlandırmakta, yapısını iyileştirmekte ve topraklarımızı daha verimli hale getirmektedir. Bitkisel atık yağlar ayrı olarak toplanacak ve geri kazanılacaktır. Bitkisel atık yağların geri kazanıma gitmesi ile kısıtlı su kaynaklarımızın kirlenmesinin önüne geçilmekte, bu atık yağlardan biyodizel elde edilmektedir.

Atık haline gelmiş elektrikli ve elektronik eşyalar diğer atıklarla karıştırılmadan ayrı olarak biriktirilerek, geri kazanıma gönderilerek yeniden hammadde haline getirilecektir.

16- Ülkemizde katı atıkların toplanması, taşınması ve geri kazanılması ile çevre ve insan sağlığına olumsuz etki yapmadan nihai bertaraf edilmesine ilişkin yükümlülük, yetki ve sorumluluklar 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. ve 15. maddeleri ile Belediyelere ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesi ile Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir. 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun (Değişik 13.05.2006-5491/8.md.) 11. maddesi gereğince Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyeler, evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmekle yükümlüdürler. TÜİK 2018 yılı verilerine göre toplanan belediye atığı miktarı 32,2 milyon ton/yıl olup, % 13'ünün geri kazanımı sağlanmakta, % 60'ı düzenli depolama tesislerinde bertaraf edilmekte, % 27'si vahşi depolama sahası olarak da ifade edilen düzensiz döküm sahalarında depolanmaktadır.

17- 2003/8 sayılı Bakanlığımız Genelgesi ile İllerimiz genelinde bölgesel işbirliği yapabilecek belediyeler ve alternatif katı atık depolama alanlarının belirlenmesi, düzensiz depolama alanlarının ise kapatılarak rehabilitasyon çalışmalarının başlatılması gerektiği bildirilmiştir. Belediyelerce kullanılmış olan 900 civarında düzensiz döküm sahası bulunmaktadır. Bu sahaların ilgili büyükşehir belediyesi ve belediyeler tarafından rehabilite edilmesi gerekmektedir.

18- Mevcut durumda; belediye atıklarının yönetimi amacıyla kurulan tesislerin sayısı 89 olup, bu tesisler 1179 belediyede 64,8 milyon nüfusa hizmet verecek kapasitededir.

